

DC-001-001464

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) (CBCS) Examination

April / May – 2015

Sociology : Paper - VIII

(*Social Anthropology*)

[*Elective-I*]

Faculty Code : 001

Subject Code : 001464

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) દરેક પ્રશ્નના ગુણ જમણી બાજુ આપેલ છે.
(૩) પ્રશ્ન-૧ MCQના જવાબ ઉત્તરવહીમાં જ આપવાના રહેશે.

૧ MCQ (દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.) ૨૦

(૧) બ્રિટિશ માનવશાસ્ત્રી મેલિનોવસ્કીએ _____ દષ્ટિબિંદુથી સંસ્કૃતિનો ખ્યાલ આપ્યો.

- (A) કાર્યાત્મક (B) રચનાતંત્રીય
(C) તુલનાત્મક (D) ઐતિહાસિક

(૨) કઈ સાલમાં મુંબઈ એડવર્ડ ટાયલર બી.એ. એન્થ્રોપોલોજિકલ સોસાયટીની સ્થાપના કરી.

- (A) ૧૮૮૦ (B) ૧૮૮૬
(C) ૧૮૮૫ (D) ૧૮૯૦

(૩) સામાજિક ઉત્ક્રાંતિનો સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો ?

- (A) ચાર્લ્સ ડાર્વિન (B) મેલિનોવસ્કી
(C) હર્બટ સ્પેન્સર (D) રેડક્લિફ બ્રાઉન

- (૪) ક્યું લક્ષણ માનવસમાજ અને પ્રાણીસમાજને એકબીજાથી ભિન્ન પાડે છે ?
- (A) સમાજ (B) જૂથ
(C) સમૂહ (D) સંસ્કૃતિ
- (૫) સામાજિક માનવશાસ્ત્રમાં કઈ સંશોધન પદ્ધતિનો સવિશેષ ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
- (A) ક્ષેત્રકાર્ય પદ્ધતિ (B) ઐતિહાસિક પદ્ધતિ
(C) તુલનાત્મક પદ્ધતિ (D) કાર્યાત્મક પદ્ધતિ
- (૬) સામાજિક માનવશાસ્ત્રનું નામાભિધાન સૌ પ્રથમ કોણે આપ્યું ?
- (A) કિખા આયર (B) જેમ્સ ફેઝર
(C) એરિસ્ટોટલ (D) ચાર્લ્સ ડાર્વિન
- (૭) આદિવાસીઓની આજીવિકાનો મુખ્ય સ્ત્રોત કયો છે ?
- (A) મજૂરી (B) કારીગર
(C) કુદરત (D) વેપાર
- (૮) દક્ષિણ ગુજરાતના આદિવાસી વિસ્તારમાં અઠવાડિક બજાર કયા નામથી ખૂબ પ્રચલિત છે ?
- (A) પીઠા (B) શાન્ડી
(C) વેપાર (D) હાટ
- (૯) _____ સંસ્કૃતિનું એક અંગ છે.
- (A) ધર્મ (B) જૂથ
(C) સમૂહ (D) ઉત્ક્રાંતિ
- (૧૦) ઉત્ક્રાંતિની પ્રક્રિયા _____ પરિવર્તનની પ્રક્રિયા છે.
- (A) સંસ્કૃતિ (B) સામાજિક
(C) ધર્મ (D) રાજકીય

(૧૧) ભારતમાં _____ યુનિવર્સિટીમાં સૌ પ્રથમ માનવશાસ્ત્ર વિભાગ શરૂ કરવામાં આવ્યો.

- (A) લખનઉ (B) કલકત્તા
(C) મુંબઈ (D) મદ્રાસ

(૧૨) આદિવાસી સમાજમાં શિક્ષણનો વ્યાપ-વિસ્તાર વધારવા માટે કઈ વિશિષ્ટ વ્યવસ્થાઓ ઊભી કરી છે ?

- (A) પ્રાથમિક શાળા (B) આશ્રમ શાળા
(C) પ્રૌઢ શિક્ષણ (D) માધ્યમિક શાળા

(૧૩) ભારતમાં આદિવાસી સ્ત્રીઓનો સામાજિક દરજ્જો ઊંચો હોવાનું કોણે નોંધ્યું છે?

- (A) રિવર્સ અને ડાલ્ટન
(B) હટ્ટન અને હન્ટર
(C) મજમુદાર અને મદન
(D) બ્રુમ અને સેલ્કનિક

(૧૪) મોટા ભાગના આદિવાસીઓની મુખ્ય સમસ્યા કઈ છે ?

- (A) ગરીબી (B) દેવું
(C) બેકારી (D) નીચું જીવન ધોરણ

(૧૫) ભારતમાં માનવશાસ્ત્રનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ _____ની દેશગી છે.

- (A) પૂર્વ (B) દક્ષિણ
(C) પશ્ચિમી (D) ઉત્તર

(૧૬) શારીરિક, માનસિક અને સામાજિક રીતે સંતોષકારક સ્થિતિને આરોગ્ય કહેવાય એવો મત કોણે આપ્યો ?

- (A) અમરકુમારસિંઘ (B) એસ.કે.બસુ
(C) આરોગ્ય સંસ્થાઓ (D) બ્રુમેન

(૧૭) માનવશાસ્ત્ર એ માનવીનાં જૂથો, વર્તનો અને સર્જનોનો અભ્યાસ કરતું વિજ્ઞાન છે. એ કોનો વિચાર છે ?

- (A) મજમુદાર અને મદન
- (B) ક્રિષ્ના આયર
- (C) જેકબ્સ અને સ્ટર્ન
- (D) કોબર

(૧૮) આદિવાસી અર્થવ્યવસ્થામાં શ્રમવિભાજનનું કયું સ્વરૂપ જોવા મળે છે ?

- (A) જટિલ
- (B) વિશેષ
- (C) સૂક્ષ્મ
- (D) સાદું

(૧૯) આદિવાસી માટેનો “પંચશીલ”નો સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો ?

- (A) મહાત્મા ગાંધીજી
- (B) લાલબહાદુર શાસ્ત્રી
- (C) સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ
- (D) જવાહરલાલ નહેરુ

(૨૦) આદિવાસી વસ્તીમાં એક હજાર પુરુષો દીઠ સ્ત્રીઓનું પ્રમાણ _____ છે.

- (A) ૯૩૩
- (B) ૯૫૦
- (C) ૯૬૦
- (D) ૯૭૨

૨ બેમાંથી કોઈ પણ એક લખો :

૧૦

(૧) સામાજિક માનવશાસ્ત્રનો અર્થ આપી, તેના મહત્વની ચર્ચા કરો.

અથવા

(૨) ભારતમાં માનવશાસ્ત્રમા વિકાસના તબક્કાઓ વર્ણવો.

૩ બેમાંથી કોઈ પણ એક લખો : ૧૦

(૧) આદિવાસી અર્થ વ્યવસ્થાની મૂળભૂત ખાસિયતોની ચર્ચા કરો.

અથવા

(૨) સંસ્કૃતિગ્રહણ અને ઉત્ક્રાંતિને સાંસ્કૃતિક પ્રક્રિયા તરીકે સમજાવો.

૪ (અ) ટૂંકમાં ઉત્તરો લખો : (બેમાંથી એક) ૮

(૧) સામાજિક માનવશાસ્ત્રનું અભ્યાસ ક્ષેત્ર વર્ણવો.

અથવા

(૨) સંસ્કૃતિનાં લક્ષણો.

(બ) ટૂંકમાં ઉત્તરો લખો : (બેમાંથી એક) ૮

(૧) સામાજિક માનવશાસ્ત્રનો સમાજશાસ્ત્ર અને ઇતિહાસ સાથેનો સંબંધ દર્શાવો.

અથવા

(૨) આદિવાસી સમાજમાં સ્ત્રીઓના શૈક્ષણિક દરજ્જાની ચર્ચા કરો.

૫ ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) ૧૪

(૧) તુલનાત્મક પદ્ધતિ

(૨) માનવશાસ્ત્રની શાખાઓ

(૩) સંસ્કૃતિ અંગે મેલિનોવસ્કીનો ખ્યાલ

(૪) ધર્મ અને જાદુનું મહત્વ.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) All questions are compulsory.
(2) Figures to the right indicate marks.
(3) Write the answers of all questions with Q. 1 MCQ in answer book.

1 M.C.Q. Each questions carries equal marks. **20**

- (1) British Anthropologist Malinowaski has presented the concept of culture the _____ point of view.
(A) Functional (B) Structural
(C) Comparative (D) Historical
- (2) In which year Anthropological society established by Edward Taylor B.A. in Mumbai ?
(A) 1880 (B) 1886
(C) 1885 (D) 1890
- (3) Who gave the theory of Social Evolution ?
(A) Charles Darwin (B) Malinowaski
(C) Herbert Spencer (D) Redchiff Brown
- (4) Which characteristics differ between human society and animal society ?
(A) Society (B) Group
(C) Mass (D) Culture
- (5) Which research method is specially used in Social Anthropology ?
(A) Field work method (B) Historical method
(C) Comparative method (D) Functional method
- (6) Who gave the name “Social Anthropology” first ?
(A) Krishna Iyer (B) James Frazer
(C) Aristotle (D) Charles Darwin
- (7) Which is the main source to live in the tribals ?
(A) Labour (B) Craft
(C) Nature (D) Business
- (8) Weekly market is popular as _____ in the tribal area of the South Gujarat.
(A) Pitha (B) Shandi
(C) Business (D) Hat
- (9) _____ is one of the components of culture.
(A) Religion (B) Group
(C) Mass (D) Evolution

- (10) Process of evolution in process of _____ change.
 (A) Culture (B) Social
 (C) Religion (D) Political
- (11) _____ University has started department of Anthropology in India.
 (A) Lucknow (B) Kolkata
 (C) Mumbai (D) Madras
- (12) Which extra arrangement has done for increasing the education in the tribal society ?
 (A) Primary School (B) Ashram School
 (C) Praudh education (D) Middle education
- (13) Who noted that the social status of tribal women is high in India ?
 (A) Rivers and Dalton (B) Huttan and Hunter
 (C) Majmudar and Madan (D) Brum and Selznic
- (14) Which is the main problem of almost tribals ?
 (A) Poverty (B) Debt
 (C) Unemployment (D) Low livelihood
- (15) In India origin and development in Social Anthropology is the gift of -
 (A) East (B) South
 (C) Western (D) North
- (16) Who gave the opinion that the health is physically, mentally and socially completely satisfied circumstanes ?
 (A) Amarkumar Singh (B) S.K. Basu
 (C) Health Institution (D) Brumen
- (17) Who's thought is "Anthropology is the science of study about groups, behaviour and creation of human" ?
 (A) Majmudar and Madan (B) Krishna Iyer
 (C) Jecabs and Sturn (D) Crober
- (18) Which characteristic of division of labour is seen in the tribal economy?
 (A) Complicated (B) Special
 (C) Micro (D) Simple
- (19) Who gave the theory of "Panchshil" for tribal people ?
 (A) Mahatma Gandhiji (B) Lal Bahadur Shastri
 (C) Sardar Vallabhbhai Patel (D) Jawaharlal Nehru
- (20) In the tribal population male-female ratio is _____
 (A) 933 (B) 950
 (C) 960 (D) 972

- 2 Write any one : 10
- (i) Give the meaning of Social Anthropology and discuss the importance of social anthropology.
- OR**
- (ii) Describe the stages of development of social anthropology in India.
- 3 Write any one : 10
- (i) Discuss the fundamental characteristics of tribal economy.
- OR**
- (ii) Explain the enculturation and evolution as the cultural process.
- 4 (a) Write answer in short : (any **one**) 8
- (i) Describe the subject matter of social anthropology.
- OR**
- (ii) State the characteristics of culture.
- (b) Write answer in short : (any **one**) 8
- (i) Describe the relation of social anthropology with sociology and history.
- OR**
- (ii) Describe the educational status of women in tribal society.
- 5 Write short notes : (any **two**) 14
- (i) Comparative method
- (ii) Branches of anthropology
- (iii) Concept of culture by Melinowaski
- (iv) Importance of religion and magic.
-